

ЕКОЛОГІЧНА ОСВІТА В КОНТЕКСТІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

Нікітюк М.О., студентка-магістр I курсу

гірничо-екологічного факультету ЖДТУ,

marharytanikitiuk@gmail.com

Кірейцева Г.В., к.е.н., доцент кафедри екології

Житомирського державного технологічного університету, м. Житомир, Україна

paliy_anna_82@mail.ru

В напрямі послідовного переходу України до сталого розвитку, як і всього світового співтовариства, активізовано рекомендації та принципи документів Конференції ООН з навколишнього середовища (ЮНСЕД). Україна приєдналась до 55 країн підписавши документ ООН “Стратегія освіти для стійкого розвитку”, в зв’язку з цим було визначено подальшу програму роботи. Про це свідчить розробка та впровадження у 2001 році Національної стратегії розвитку освіти України до 2021 року. Дана стратегія визначає екологізацію освіти пріоритетним напрямком розвитку. Суть екологізації освіти полягає в оновленні цілей та змісту освіти, що базується на компетентнісному підході та особистісної орієнтації, урахуванні світового досвіду і принципів сталого розвитку.

Вперше термін “екологічна освіта” був введений в обіг на конференції, організованій Міжнародним Союзом охорони природи, що пройшла в 1970 році в Карсон-Сіті (США, Невада). Пізніше багато науковців та педагогів світу приділяли велику увагу екологічній освіті та її розумінню. В англійськомовних країнах склалася і застосовується більш деталізована термінологія: є термін “Ecological education”, що сприяє пізнанню природи, і є енвайроментальну освіту, “Environmenal education”, орієнтоване на вирішення соціально-екологічних проблем. Поряд з цим увага приділяється екологічній свідомості, що передбачає розуміння руху людства до єдиної глобальної цілісності. У декларації ЮНЕСКО “Міжнародна стратегія дій в галузі освіти і підготовки кадрів з питань навколишнього середовища” зазначається, що екологічна освіта - це процес всебічного розвитку особистості протікає протягом усього життя людини і спрямований на найбільш повне розкриття його здібностей в інтелектуальному, фізичному, моральному і духовному відносінах. Проведений аналіз дефініцій поняття “екологічна освіта” у сучасних умовах сталого розвитку за критеріями групування (табл. 1), встановив, що саме на основі безперервного процесу відбувається становлення такої освіти, яка поєднується міждисциплінарністю та участю в різноманітних сферах життя людини.

Таблиця 1. Аналіз дефініцій поняття “екологічна освіта” за умов сталого розвитку

№ з/п	Критерії групування	Автор									
		Андрущенко В.П.	Бондар О.І.	Валощук К.	Грицанюк В.	Іванченко А.В.	Книш І.В.	Коробкін В.І.	Пятишева І.П.	Сукянова Л.Б.	Ярчук Г.В.
1.	безперервний процес, що охоплює і в той же час єдиний цілісний процес	+				+	+				+
2.	міждисциплінарний цілісний процес										+
3.	необхідна складова екології педагогічної діяльності					+	+	+	+		
4.	ефективний інструмент для формування екологічного світогляду людей			+	+	+			+		+
5.	системна базова складова освіти	+	+		+						
6.	системна екологізація всіх сфер життєдіяльності людини	+	+								
7.	цілеспрямований планомірно організований процес							+		+	+

Поняття “екологічної освіти” в головному змісті характеризується науковцями, як безперервний процес, що охоплює і в той же час єдиний цілісний процес й разом з тим є ефективним педагогічним інструментом для формування екологічного світогляду особистості. Однак, відносно низький рівень визначення вчених характеризує це поняття в напрямі міждисциплінарного цілісного процесу. Отже, екологічна освіта є комплексним безперервним процесом в рамках світової системи освіти, що направлений на засвоєння наукових знань про взаємодію природи і суспільства і формування системи поглядів і переконань, націлених на сталий розвиток суспільства. В зв’язку з цим, необхідно здійснювати комплексну, різнобічну екологічну освіту в системі базової, загальної, професійної, додаткової, в цілому безперервної освіти.